

for et studienævns område varetages af deltidslærere, særskilt repræsenteret, men med højst $\frac{2}{5}$ af lærerrepræsentationen, eller også er de repræsenteret af heltidsansatte lærere.

III. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 1. Danmarks Ingeniørakademi har hidtil på grund af Danmarks ingeniørakademi har hidtil på grund af sin nære tilknytning til Danmarks tekniske højinstitutionen ikke har forskningsforpligtelser. Der er ikke tilsigtet nogen ændring heri.

For Roskilde universitetscenter er der midlertidigt med hjemmel i lov nr. 603 af 10. december 1975 fastsat en særlig styrelsesordning. Så længe denne lov gælder, vil den særlige styrelsesordning for centret kunne fungere sideløbende med de organer, der er omtalt i dette lovforslag.

Til § 2.

Bestemmelsen i stk. 1 og 2 samt stk. 5 svarer til den nuværende lovs § 2, stk. 1 og stk. 5.

I stk. 1 og 2 er institutionernes normale opgaver beskrevet. Herudover kan der være tillagt institutionerne opgaver af særlig art. Eksempelvis kan nævnes Københavns universitets varetagelse af retsmedicinske undersøgelser for retsvæsenet.

Bestemmelsen i gældende lovs § 2, stk. 4, om, at eksaminer og prøver afholdes under medvirken af censorer, og bestemmelsen om ankekommissioner i § 36 er ikke medtaget i lovforslaget, da sådanne bestemmelser kan fastsættes i medfør af forslaget § 2, stk. 1. Det er imidlertid forudsat, at censorer som hidtil skal medvirke ved eksamination og karaktergivning efter bestemmelser fastsat af ministeren. Der er således ikke tilsigtet nogen forringelse af de studerendes retsstilling eller af eksaminernes værdi som bevis for uddannelsens indhold og niveau.

Lovforslagets § 2, stk. 3, svarer til den gældende lovs § 2, stk. 2, og forslaget § 4 er en begrænsende tilføjelse hertil. Forslaget bygger på synspunkter fremsat af et af undervisningsministeren nedsat udvalg vedrørende styring af forskningen. De går i korte træk ud på følgende:

Den gældende styrelseslovs § 2, stk. 2 – forslaget § 2, stk. 3 – begrænser mulighederne for en central styring af forskningen ved de højere uddannelsesinstitutioner. Ministeren afskæres fra at påbyde en institution at tage en bestemt forsk-

ningsopgave op. Ud fra ønsket om en øget samfundsmæssig styring af forskningen kan denne begrænsning ses som en ulempe. Alligevel bør reglen bevares. Der er 2 sæt argumenter herfor: Den gældende styrelseslovs § 2, stk. 2, er det håndgribelige udtryk for en grundsætning, som man hidtil har anset for samfundsmæssigt gavnlige, og som især de højere uddannelsesinstitutioner anser for helt central. Selv om de højere uddannelsesinstitutioner her i landet som i de fleste andre lande næsten udelukkende finansieres af staten, er der en værdi i, at netop denne del af forskningen er fri – i betydningen ikke kan dirigeres ved ordre fra de til enhver tid værende indehavere af statsmagten.

Grundsætningen om universitetsforskningens frihed bæres imidlertid også af mere praktiske betragtninger. Ministerens adgang til at bestemme forskningsopgaver ville indebære risiko for forvriddning af forskningen ved kortsigtede beslutninger og specielt, at grundforskningen, som netop ved de højere uddannelsesinstitutioner spiller en hovedrolle, vil komme til at lide skade til fordel for den anvendte forskning. Hertil kommer, at ministeren og den centrale statsmagt i øvrigt har tilstrækkelige styringsmidler. Ved at knytte forudsætninger om en vis forskning til institutionernes bevillinger kan bevillingsmyndighederne nemlig i meget vidt omfang styre forskningen.

Selv under fastholdelse af grundsætningen om universitetsforskningens frihed har man dog ment at burde give ministeren beføjelse til at forlange redegørelser for resultaterne af allerede foretaget forskning, jfr. stk. 4. Erfaringerne viser, at sådanne redegørelser især vil være nyttige under forberedelse af reformer i lovgivningen og ved offentlig planlægning.

Planlægningsrådet for forskningen har i sin indstilling om styring af universitetsforskningen, af 1975, foreslået, at institutionerne får pligt til at forhandle med udenforstående, der ønsker bestemte forskningsopgaver taget op på institutionerne.

For ikke at pålægge institutionerne et alt for stort arbejde bør pligten til at forhandle indskrænkes til at angå henvendelser fra undervisningsministeren. Men i så fald er en særlig lovbestemmelse herom overflødig. Undervisningsministerens beføjelser til at forlange forhandling må følge af lovforslagets § 3, stk. 4. Det må understreges, at her kun er tale om retlige forpligtelser. Institutionerne har naturligvis adgang til efter eget valg at efterkomme anmodninger fra hvem som helst om gennemførelse af forskning.